
Evangelje nade

Uz drugu europsku biskupsku sinodu

Pri koncu ovog tisućljeća i u neposrednoj pripravi za Veliki jubilej slavljenja 2000. obljetnice Isusova rođenja, u Vatikanu je od 1. do 23. listopada održana Druga posebna biskupska sinoda za Europu. Željelo se posvijestiti kakvo je stanje Crkve i vjere u Europi na kraju drugoga tisućljeća i razmotriti koje su perspektive i mogući putovi u autentičnu kršćansku budućnost.

I za nas koji tvrdimo da jesmo u Europi i da u budućnosti još više želimo biti integralni dio Europe, ova je biskupska sinoda vrlo značajna, ne samo poradi sudjelovanja naših biskupa iz Hrvatske te Bosne i Hercegovine nego i poradi analize stanja i naputaka za budućnost.

Središnja tema sinode, "Isus Krist živi u svojoj Crkvi - izvor nade za Europu", kako je postavljena, u biti je ispovijest vjere: Isus Krist je živ! Njega živoga može se susresti u Crkvi! Taj susret s Kristom u Crkvi izvor je autentične nade, odnosno autentične budućnosti Europe!

1. Nevažni Bog

Analiza stanja vjere, kako su ga iznijeli sinodalni oci, pokazuje da suvremena kretanja nisu baš u sukladnosti s kršćanskom ispoviješću vjere. Naime, zapadnoeuropsko društvo okrenulo se utilitarizmu, ideološki utemeljenom u libertinizmu, a praktično provođenom u liberalnom kapitalizmu, koji stvara sustav vrednota prema mogućoj koristi.

Onaj dio Europe koji je do prije deset godina bio "iza željezne zavjese", žuri pridružiti se Zapadu, a da bi što prije postigao ekonomske standarde, žrtvuje nužno potrebnu izgradnju duhovnih vrijednosti. Europa je "kontinent u dubokoj duhovnoj krizi", što svjedoče procesi dekristijanizacije, sekularizacije, novog poganstva, nasilja i demografskog kolapsa! Kardinal Jan Shotte, generalni tajnik Sinode, uzeo je kao sliku stvarnog stanja primjer Francuske, u kojoj,

prema istraživanjima, 68 posto ispitanika tvrdi kako im Bog nije važan u životu.

Kriza Europe je kriza duha, raskršćanjenog duhovnog prostora u kojem se više ne pronalazi oslonac za život. Ne bi li malo potaknuo na razmišljanje o važnosti osjećaja za duhovno, sveti otac Ivan Pavao II. proglasio je tri žene, sv. Katarinu Sijensku, sv. Brigitu Švedsku i sv. Edith Stein suzaštitnicama Starog kontinenta.

Što je s kršćanstvom u Europi? Je li ono, unatoč svojoj superorganiziranosti postalo suvišno ili još uvijek može biti izvor nade za budućnost? Što znači, na što se oslanja i kojim bi putem trebala poći "nova evangelizacija" Europe?

2. Podijeljenost

Suvremena Europa, kako na Zapadu tako i na Istoku, pokazuje sindrome duboke podijeljenosti, ne samo između bogatih i siromašnih, moćnih i rubnih nego i između malog broja onih koji nastoje živjeti vjeru i velikog broja onih koji svoju vjeru ne žive ili smatraju da im više i ne trebaju kršćanski duhovni korijeni. Ta dubina krize poziv je svim kršćanima Europe na ispitivanje savjesti o vlastitoj krivnji, ali i na promišljanje novih koraka koji bi Europi trebali podariti kršćansku nadu.

Realnost je da u Europi nema baš puno nade, osobito za one koji su već obilježeni kao "društveni otpad", za prekobrojne, rubne, siromašne i ostavljene. I dok su svi prije desetak godina bili zaneseni "dogođanjem slobode" (pa je i prva biskupska sinoda za Europu bila pod motom "Svjedoci smo Krista koji nas je oslobodio"), čini se da je za mnoge i sama sloboda postala nesnošljivim teretom, pa se žele vratiti "egipatskim loncima". S druge strane, oni koji su se predstavljali predvodnicima na putu slobode, pokazali su kako na raspolaganju imaju tek neka materijalna sredstva, ali ne i dovoljno snage i svježine duha da pomognu preobrazbu komunističkog svijeta ne samo u ekonomski i politički slobodni nego i u bolji svijet.

Bečki nadbiskup kardinal Ch. Schönborn zapitao se nije li došlo vrijeme da predstavnici Crkve na europskom Zapadu zamole za oprostjenje one krajevine crkve koje su bile podjarmljene komunizmom, jer nisu dovoljno jasno govorile i svjedočile o komunističkom zločinima, te pokazale svoju solidarnost u doba mučeništva. Lako je sada slaviti mučenike, ali trebalo je biti u pravom trenutku i na pravi način aktivan. I nije li to opomena za sutra. Ako danas Crkva u Europi ne bude solidarna s potrebnima, odakle se može nadati vlastitoj duhovnoj obnovi?

3. Božja solidarnost

Crkva je pozvana na unutarnje jedinstvo u vjeri, nadi i ljubavi, što se prema van izražava kroz solidarnost i tu se vidi razina njezine kršćanske autentičnosti. Zanimljivo je da je na Sinodi naglasak na potrebu solidarnosti došao upravo od strane "bogatih", jer se u njihovim zajednicama najviše osjeća potreba "duha trijeznosti i umjerenosti" koji bi trebao prožimati sve vjernike, a posebno službenike Crkve.

Ovdje se radi o motivima koji dolaze iz dubine vjere. Ako se Bog učinio "solidarnim s nama" u svemu osim u grijehu, i ako mi tu njegovu spasenjsku solidarnost slavimo upravo u slavlju Jubileja, onda je kršćanska solidarnost temeljno pitanje vjere, kršćanske formacije i "kakoće našeg prijanjanja uz Krista".

Europa na prijelazu u treće tisućljeće treba uporišne točke, koje joj može i mora pružiti kršćanska vjera. Stoga se Crkva ne smije distancirati od rasprava o etičkim i društvenim pitanjima, niti pak svesti svoje djelovanje samo na to - potrebno je puno više: navještaj vjere u Isusa Krista kao Boga i Spasitelja, koji je izvor svake naše ovostrane i eshatološke nade! Kako je po završetku Sinode izjavio nadbiskup Bozanić "prva postsinodalna zadaća je kristološko utemeljenje naše kršćanske nade"!

4. Evandjelje nade

U kojem je odnosu Crkva prema Europi? Nekadašnji talijanski premijer, a sadašnji predsjednik Komisije Europske unije Romano Prodi poručio je europskim biskupima, i preko njih svim kršćanima: "Europa od vas traži znakove nade"!

A koji su to znakovi nade? Ti se znakovi, prema sinodalnim ocima, mogu svesti u dvije riječi, svi oni naime tvore jedno "evandjelje nade". Tim je naslovom označena poruka vjernicima kao i "propositiones" predane Svetom Ocu da na njihovim temeljima izradi postsinodalnu pobudnicu. Ta "radosna vijest nade" upućuje na to da je ona prava, životna nada moguća jedino u Isusu Kristu. Biskupi drže da je Crkva sposobna biti nositeljicom te kristovske nade, ali to ovisi o njezinom unutarnjem obraćanju i vjernosti Kristovu poslanju. Prepoznati znakove te nade može se, međutim, tek u vjeri i u ozračju pouzdanja u Gospodina.

Evandjelje nade navještaj je solidarnosti: Božjeg suosjećanja s čovjekom i čovjekova suosjećanja sa svojim bratom. Put solidarnosti zapravo je put Isusa Krista, odnosno put vrednovanja čovjeka,

dostojanstva ljudske osobe i sudioništva koje ulazi u sve pore društvenog postojanja.

Na tragovima netom završene druge sinode europskih biskupa upitati nam se je hoće li i Crkva u hrvatskom narodu, koja je duge godine živjela od pologa vjere, duboko utemeljene nade i solidarnosti kršćanske braće, sutra, na putu naše domovine u "europski dom", i sama moći biti nositeljicom nade i djelotvornim svjedokom Božje solidarnosti s čovjekom i kršćanske solidarnosti s braćom i sestrama?

Ante Mateljan